

5 NIEDZIELA WP (A) J 11,3-7.17.20-27.33b-45 (krótsza)

I: Ez 37,12-14; II: Rz 8,8-11; (Ew J 11,1-45)

³⁹ Jezus rzekł: «Usuńcie kamień!» Siostra zmarłego, Marta, rzekła do Niego: «Panie, już cuchnie. Leży bowiem od czterech dni w grobie».

⁴⁰ Jezus rzekł do niej: «Czyż nie powiedziałem ci, że jeśli uwierzysz, ujrzysz chwałę Bożą?» Usunięto więc kamień.

⁴¹ Jezus wzniosł oczy do góry i rzekł: «Ojcze, dziękuję Ci, żeś mnie wysłuchał.

⁴² Ja wiedziałem, że mnie zawsze wysłuchujesz. Ale ze względu na otaczający Mnie lud to powiedziałem, aby uwierzyli, żeś Ty Mnie posłał».

Niewiele jest modlitw Jezusa, których słowa przekazali nam ewangelisci. Oprócz tej tutaj, znajdujemy jeszcze modlitwę przytoczoną w Mt 11,25-27 (=Łk 10,21) w J 17 i te wypowiedziane w Getsemani i na krzyżu.

⁴³ To powiedziawszy zawołał donośnym głosem: «Łazarzu, wyjdź na zewnątrz!»

Jan podkreśla moc słowa Jezusa: "Zaprawdę, zaprawdę, powiadam wam, że nadchodzi godzina, nawet już jest, kiedy to umarli usłyszą głos Syna Bożego, i ci, którzy usłyszą, żyć będą" (J 5:25).

Św. Chromacjusz z Akwilei (†408): *Bowiem gdy tylko Pan powiedział Łazarzowi: "Wstań", wyszedł on natychmiast z grobu, bo śmierć nie mogła utrzymać tego, którego, przywołało Życie. Czuć było jeszcze fetor śmierci, a już Łazarz stał żywy. Śmierć nie czekała na powtórny głos Pański, nie mogła bowiem znieść mocy Życia; na jedno więc tylko słowo Pańskie śmierć wypuściła ciało z grobu, a duszę z piekieł - i cały Łazarz wyszedł z grobu, choć nie był w nim cały. Dłużej trwa obudzenie się ze snu niż Łazarza ze śmierci...*

⁴⁴ I wyszedł zmarły, mając nogi i ręce powiązane opaskami, a twarz jego była zawinięta chustą. Rzekł do nich Jezus: «Rozwiążcie go i pozwólcie mu chodzić!».

⁴⁵ Wielu więc spośród Żydów przybyłych do Marii ujrzawszy to, czego Jezus dokonał, uwierzyło w Niego.

Wskrzeszenie Łazarza miało wielu świadków. Objawienie Jezusa stało się faktem publicznym. To doprowadzi do skazania Go na śmierć.

Nerses Sznorhali (†1173): *Jak Łazarza, Twojego przyjaciela, złożono mnie martwego do grobu, i nie od czterech dni, lecz od długich lat moja dusza znajduje się martwa w mym ciele. Spraw, niech we mnie zabrzmie Twój głos niebiański, spraw, bym usłyszał Twoje słowo, rozwiąż mnie z więzów piekielnych, wyciągnij mnie z mojego domu ciemności!*

³ Siostry [Łazarza] zatem posłały do Niego wiadomość: «Panie, oto choruje ten, którego Ty kochasz».

⁴ Jezus usłyszawszy to rzekł: «Choroba ta nie zmierza ku śmierci, ale ku chwale Bożej, aby dzięki niej Syn Boży został otoczony chwałą».

⁵ A Jezus miłował Martę i jej siostrę, i Łazarza.

⁶ Mimo jednak że słyszał o jego chorobie, zatrzymał się przez dwa dni w miejscu pobytu.

⁷ Dopiero potem powiedział do swoich uczniów: «Chodźmy znów do Judei!»

¹⁷ Kiedy Jezus tam przybył, zastał Łazarza już do czterech dni spoczywającego w grobie.

²⁰ Kiedy zaś Marta dowiedziała się, że Jezus nadchodzi, wyszła Mu na spotkanie. Maria zaś siedziała w domu.

²¹ Marta rzekła do Jezusa: «Panie, gdybyś tu był, mój brat by nie umarł.

²² Lecz i teraz wiem, że Bóg da Ci wszystko, o cokolwiek byś prosił Boga».

²³ Rzekł do niej Jezus: «Brat twój zmartwychwstanie».

²⁴ Rzekła Marta do Niego: «Wiem, że zmartwychwstanie w czasie zmartwychwstania w dniu ostatecznym».

²⁵ Rzekł do niej Jezus: «Ja jestem zmartwychwstaniem i życiem. Kto we Mnie wierzy, choćby i umarł, żyć będzie.

²⁶ Każdy, kto żyje i wierzy we Mnie, nie umrze na wieki. Wierzysz w to?»

²⁷ Odpowiedziała Mu: «Tak, Panie! Ja mocno wierzę, żeś Ty jest Mesjasz, Syn Boży, który miał przyjść na świat».

³³ Gdy więc Jezus ujrzał jak płakała ona i Żydzi, którzy razem z nią przyszli, wzruszył się w duchu, rozrzewnił i zapytał: «Gdzieście go położyli?»

³⁴ Odpowiedzieli Mu: «Panie, chodź i zobacz!».

³⁵ Jezus zapłakał.

³⁶ A Żydzi rzekli: «Oto jak go miłował!»

³⁷ Niektórzy z nich powiedzieli: «Czy Ten, który otworzył oczy niewidomemu, nie mógł sprawić, by on nie umarł?»

³⁸ A Jezus ponownie, okazując głębokie wzruszenie, przyszedł do grobu. Była to pieczara, a na niej spoczywał kamień.

³⁹ Jezus rzekł: «Usuńcie kamień!» Siostra zmarłego, Marta, rzekła do Niego: «Panie, już cuchnie. Leży bowiem od czterech dni w grobie».

⁴⁰ Jezus rzekł do niej: «Czyż nie powiedziałem ci, że jeśli uwierzysz, ujrzysz chwałę Bożą?» Usunięto więc kamień.

⁴¹ Jezus wzniosł oczy do góry i rzekł: «Ojcze, dziękuję Ci, żeś mnie wysłuchał.

[s.2] ⁴² Ja wiedziałem, że mnie zawsze wysłuchujesz. Ale ze względu na otaczający Mnie lud to powiedziałem, aby uwierzyli, żeś Ty Mnie posłał».

⁴³ To powiedziawszy zawołał donośnym głosem: «Łazarzu, wyjdź na zewnątrz!»

⁴⁴ I wyszedł zmarły, mając nogi i ręce powiązane opaskami, a twarz jego była zawinięta chustą. Rzekł do nich Jezus: «Rozwiążcie go i pozwólcie mu chodzić!».

⁴⁵ Wielu więc spośród Żydów przybyłych do Marii ujrawszy to, czego Jezus dokonał, uwierzyło w Niego.

SAMUEL DORASTAŁ, A PAN BYŁ Z NIM. NIE POZWOLIŁ UPAŚĆ ŻADNEMU JEGO SŁOWU NA ZIEMIĘ (1Sm 3:19)

³ Siostry [Łazarza] zatem poszły do Niego wiadomość: «Panie, oto choruje ten, którego Ty kochasz».

⁴ Jezus usłyszawszy to rzekł: «Choroba ta nie zmierza ku śmierci, ale ku chwale Bożej, aby dzięki niej Syn Boży został otoczony chwałą».

J 2:11 Taki to początek znaków uczynił Jezus w Kanie Galilejskiej. Objawił swoją chwałę i uwierzyli w Niego Jego uczniowie.

J 1:14 A Słowo stało się ciałem i zamieszkało wśród nas. I oglądaliśmy Jego chwałę, chwałę, jaką Jednorodzony otrzymuje od Ojca, pełen łaski i prawdy.

⁵ A Jezus miłował Martę i jej siostrę, i Łazarza.

Mk 10:21 Wtedy Jezus spojrzawszy z miłością na niego i rzekł mu: «Jednego ci brakuje. Idź, sprzedaj wszystko, co masz, i rozdaj ubogim, a będziesz miał skarb w niebie. Potem przyjdź i chodź za Mną!»

⁶ Mimo jednak że słyszał o jego chorobie, zatrzymał się przez dwa dni w miejscu pobytu.

⁷ Dopiero potem powiedział do swoich uczniów: «Chodźmy znów do Judei!»

¹⁷ Kiedy Jezus tam przybył, zastał Łazarza już do czterech dni spoczywającego w grobie.

²⁰ Kiedy zaś Marta dowiedziała się, że Jezus nadchodzi, wyszła Mu na spotkanie. Maria zaś siedziała w domu.

Łk 10:39 Miała ona siostrę, imieniem Maria, która siadła u nóg Pana i przysłuchiwała się Jego mowie. 40 Natomiast Marta uwijała się koło rozmaitych posług.

²¹ Marta rzekła do Jezusa: «Panie, gdybyś tu był, mój brat by nie umarł.

J 11:32 A gdy Maria przyszła do miejsca, gdzie był Jezus, ujrawszy Go upadła Mu do nóg i rzekła do Niego: «Panie, gdybyś tu był, mój brat by nie umarł».

²² Lecz i teraz wiem, że Bóg da Ci wszystko, o cokolwiek byś prosił Boga».

Mk 11:24 Dlatego powiadam wam: Wszystko, o co w modlitwie prosicie, stanie się wam, tylko wierzcie, że otrzymacie.

J 16:30 Teraz wiemy, że wszystko wiesz i nie trzeba, aby Cię kto pytał. Dlatego wierzymy, że od Boga wyszedłeś».

[s.7] ²³ Rzekł do niej Jezus: «Brat twój zmartwychwstanie».

²⁴ Rzekła Marta do Niego: «Wiem, że zmartwychwstanie w czasie zmartwychwstania w dniu ostatecznym».

Z wyjątkiem Saduceuszy, wiara w powszechne zmartwychwstanie przy końcu czasów była dla Izraelitów z czasów Jezusa.

²⁵ Rzekł do niej Jezus: «Ja jestem zmartwychwstaniem i życiem. Kto we Mnie wierzy, choćby i umarł, żyć będzie.

Jezus jest życiem. To temat przewodni ewangelii św. Jana. Nie tylko posiada życie lecz także daje je tym którzy z Nim się jednoczą poprzez wiarę. Jezus jednak nie tylko daje zmartwychwstanie ale sam jest zmartwychwstaniem.

²⁶ Każdy, kto żyje i wierzy we Mnie, nie umrze na wieki. Wierzysz w to?»

Powszechna obietnica z 6,40 teraz przybiera charakter personalny, z powodu śmierci Łazarza. Jan wkłada w usta Jezusa formułę chrześcijańskiej nadziei i pytanie skierowane do wszystkich wierzących na czas próby: "Wierzysz w to?"

²⁷ Odpowiedziała Mu: «Tak, Panie! Ja mocno wierzę, żeś Ty jest Mesjasz, Syn Boży, który miał przyjść na świat».

³³ Gdy więc Jezus ujrzał jak płakała [gr. *klaiō*] ona i Żydzi, którzy razem z nią przyszli, wzruszył się [gr. *embrimaomai*] w duchu, rozrzewnił [gr. *tarasso*] i zapytał: «Gdzieście go położyli?»

Czasownik określający płacz Marii oraz Żydów, jaki tutaj użyto, oznacza głośną lamentację żałobną.

Jezus być może wzruszył się z powodu smutku bliskich. Jednak dwa czasowniki użyte w odniesieniu do niego są bardzo mocne. Pierwszy zwykle oznacza gwałtowne poruszenie a drugi wzmacnia pierwszy. Jezus więc uniósłby się wręcz gniewem przeciw niewierze, przeciw mocy śmierci, która zamyka ludzi w żałobie i uniemożliwia przekroczenie tej sytuacji poprzez wiarę.

Św. Efrem (†373): Przyszedł, aby wyciągnąć śmierć z grobu i zapytał: "gdzie złożyliście go?" I łzy popłynęły z oczu naszego Pana. Jego łzy były jak deszcz, Łazarz jak ziarno, grób zaś jak ziemia. Zawołał głosem grzmotu i śmierć zadrżała na Jego głos, a Łazarz wystrzelił jak ziarno, wyszedł i oddał cześć Panu, który go wskrzesił.

³⁴ Odpowiedzieli Mu: «Panie, chodź i zobacz!».

³⁵ Jezus zapłakał [gr. *dakruō*].

Czasownik tutaj użyty nie jest ten sam co powyżej (w. 33); przywołuje ciche łzy.

³⁶ A Żydzi rzekli: «Oto jak go miłował!»

³⁷ Niektórzy z nich powiedzieli: «Czy Ten, który otworzył oczy niewidomemu, nie mógł sprawić, by on nie umarł?»

³⁸ A Jezus ponownie, okazując głębokie wzruszenie [gr. *embrimaomai*], przyszedł do grobu. Była to pieczara, a na niej spoczywał kamień.

Słowo to samo co w w. 33. Jezus się "gniewa" tak z powodu nieprzerwanych lamentów jaki i mocy jaką śmierć posiada nad tymi których kocha.

[s.4] ³⁷ Niektórzy z nich powiedzieli: «Czy Ten, który otworzył oczy niewidomemu, nie mógł sprawić, by on nie umarł?»

J 9:1 Jezus przechodząc obok ujrzał pewnego człowieka, niewidomego od urodzenia.

³⁸ **A Jezus ponownie, okazując głębokie wzruszenie, przyszedł do grobu. Była to pieczara, a na niej spoczywał kamień.**

Mt 27:59 Józef zabrał ciało, owinął je w czyste płótno 60 i złożył w swoim nowym grobie, który kazał wykuć w skale. Przed wejściem do grobu zatoczył duży kamień i odszedł.

³⁹ Jezus rzekł: «Usuńcie kamień!» Siostra zmarłego, Marta, rzekła do Niego: «Panie, już cuchnie. Leży bowiem od czterech dni w grobie».

⁴⁰ Jezus rzekł do niej: «Czyż nie powiedziałem ci, że jeśli uwierzysz, ujrzysz chwałę Bożą?» Usunięto więc kamień.

J 2:11 Taki to początek znaków uczynił Jezus w Kanie Galilejskiej. Objawił swoją chwałę i uwierzyli w Niego Jego uczniowie.

J 1:14 A Słowo stało się ciałem i zamieszkało wśród nas. I oglądaliśmy Jego chwałę, chwałę, jaką Jednorodzony otrzymuje od Ojca, pełen łaski i prawdy.

Ez 37:12 Dlatego prorokuj i mów do nich: Tak mówi Pan Bóg: Oto otwieram wasze groby i wydobywam was z grobów, ludu mój, i wiodę was do kraju Izraela, 13 i poznacie, że Ja jestem Pan, gdy wasze groby otworzę i z grobów was wydobędę, ludu mój. 14 Udzielę wam mego ducha po to, byście ożyli, i powiodę was do kraju waszego, i poznacie, że Ja, Pan, to powiedziałem i wykonam» - wyrocznia Pana Boga. *(I czytanie)*

⁴¹ Jezus wznosił oczy do góry i rzekł: «Ojcze, dziękuję Ci, żeś mnie wysłuchał.

J 17:1 To powiedział Jezus, a podniósłszy oczy ku niebu, rzekł: «Ojcze, nadeszła godzina. Otocz swego Syna chwałą, aby Syn Ciebie nią otoczył

Mt 14:19 Kazał tłumom usiąść na trawie, następnie wzięwszy pięć chlebów i dwie ryby, spojrzał w niebo, odmówił błogosławieństwo i połamawszy chleby dał je uczniom, uczniowie zaś tłumom.

Mt 11:25 W owym czasie Jezus przemówił tymi słowami: «Wystawiam Cię, Ojcze, Panie nieba i ziemi, że zakryłeś te rzeczy przed mądrymi i roztroprnymi, a objawiłeś je prostaczkom.

⁴² **Ja wiedziałem, że mnie zawsze wysłuchujesz. Ale ze względu na otaczający Mnie lud to powiedziałem, aby uwierzyli, żeś Ty Mnie postął».**

J 12:30 Na to rzekł Jezus: «Głos ten rozległ się nie ze względu na Mnie, ale ze względu na was.

J 1:1 Na początku było Słowo, a Słowo było u Boga, i Bogiem było Słowo.

J 5:34 Ja nie zważam na świadectwo człowieka, ale mówię to, abyście byli zbawieni.

J 17:18 Jak Ty Mnie postalesz na świat, tak i Ja ich na świat postalem.

[s.5] ⁴³ To powiedziawszy zawołał donośnym głosem: «Łazarzu, wyjdź na zewnątrz!»

J 5:27 Przekazał Mu władzę wykonywania sądu, ponieważ jest Synem Człowieczym. 28 Nie dziwcie się temu! Nadchodzi bowiem godzina, w której wszyscy, którzy spoczywają w grobach, usłyszą głos Jego: 29 a ci, którzy pełnili dobre czyny, pójdą na zmartwychwstanie życia; ci, którzy pełnili złe czyny - na zmartwychwstanie potępienia.

⁴⁴ **I wyszedł zmarły, mając nogi i ręce powiązane opaskami, a twarz jego była zawinięta chustą. Rzekł do nich Jezus: «Rozwiążcie go i pozwólcie mu chodzić!».**

J 19:40 Zabrali więc ciało Jezusa i obwiązali je w płótna razem z wonnościami, stosownie do żydowskiego sposobu grzebania.

J 20:5 A kiedy się nachylił, zobaczył leżące płótna, jednakże nie wszedł do środka. 6 Nadszedł potem także Szymon Piotr, idący za nim. Wszedł on do wnętrza grobu i ujrzał leżące płótna 7 oraz chustę, która była na Jego głowie, leżącą nie razem z płótnami, ale oddzielnie zwiniętą na jednym miejscu.

Iz 49:8 A ukształtowałem cię i ustanowiłem przymierzem dla ludu, aby odnowić kraj, aby rozdzielić spustoszone dziedzictwa, 9 aby rzec więźniom: "Wyjdźcie na wolność!" marniejącym w ciemnościach: "Ukażcie się!"...

Rz 8:8 A ci, którzy żyją według ciała, Bogu podobać się nie mogą. 9 Wy jednak nie żyjecie według ciała, lecz według Ducha, jeśli tylko Duch Boży w was mieszka. Jeżeli zaś kto nie ma Ducha Chrystusowego, ten do Niego nie należy. 10 Jeżeli natomiast Chrystus w was mieszka, ciało wprawdzie podlega śmierci ze względu na skutki grzechu duch jednak posiada życie na skutek usprawiedliwienia. 11 A jeżeli mieszka w was Duch Tego, który Jezusa wskrzesił z martwych, to Ten, co wskrzesił Chrystusa Jezusa z martwych, przywróci do życia wasze śmiertelne ciała mocą mieszkającego w was swego Ducha. *(II czytanie)*.

⁴⁵ **Wielu więc spośród Żydów przybytych do Marii ujrzawszy to, czego Jezus dokonał, uwierzyło w Niego.**

J 7:31 Natomiast wielu spośród tłumu uwierzyło w Niego i mówili: «Czyż Mesjasz, kiedy przyjdzie, uczyni więcej znaków, niż On uczynił?»

SAMUEL DORASTAŁ, A PAN BYŁ Z NIM. NIE POZWOLIŁ UPAŚĆ ŻADNEMU JEGO SŁOWU NA ZIEMIĘ (1Sm 3:19)

Wskrzeszenie Łazarza przez Jezusa zaważyło na skazaniu Go na śmierć. Następuje ono podczas zwołania Wysokiej Rady, które zostało sprowokowane tym cudem (11,46-57). Mamy tu do czynienia nie tylko z nadzwyczajnym znakiem uczynionym przez Jezusa, lecz także ze znakiem bardo bogatym w treść. Tłumacząc to co Jezus powiedział o swej mocy dania swojego życia i jego odzyskania (10,17n), rozjaśnia sens także naszej śmierci i niesie w sobie obietnicę naszego zmartwychwstania, dzięki mocy Jezusa umarłego i zmartwychwstałego. Czyms więc naturalnym jest fakt, iż Kościół przyjął ten tekst jako katechezę o prawdziwej wierze. W liturgii opowiadania o wskrzeszeniu Łazarza, Samarytance i o ślepym od urodzenia (3,4,5 NdZ WP) są ważnymi perykopami [s.2] [s.2]

[s.6] Wielkopostnymi, przeznaczonymi do pouczenia katechumenów, przygotowujących się do chrztu.

³ Siostry [Łazarza] zatem posłały do Niego wiadomość: «Panie, oto choruje ten, którego Ty kochasz».

Szczególna życzliwość jaką Jezus darzył Łazarza jest podkreślona cztery razy w tym tekście: tutaj przez siostry, przez ewangelistę (11,5), przez Jezusa (11,11), przez Żydów (11,36).

Nie formułując formalnie żadnej prośby informuje się Jezusa albo po prostu wychodzi się na przeciw temu, który już wszystko wie, jak to się potem okaże. To świadectwo ufności: Jezus wie co ma robić. (Podobne do stwierdzenia Maryi w Kanie: "Nie mają już wina")

⁴ Jezus usłyszawszy to rzekł: «Choroba ta nie zmierza ku śmierci, ale ku chwale Bożej, aby dzięki niej Syn Boży został otoczony chwałą».

⁵ A Jezus miłował Martę i jej siostrę, i Łazarza.

Dom w Betanii jest jedynym domem, w którym ewangelia przedstawia Jezusa przyjętego po prostu jako przyjaciela. Mimo to, nie jest to klasyczny obraz rodziny: nie ma małżonków, rodziców ani też dzieci. Dom zamieszkały przez braci i siostry, które przyjmują Jezusa, i których "Jezus kochał", pozwala myśleć o Kościele i o relacjach we wspólnocie braci i sióstr z Jezusem.

⁶ Mimo jednak że słyszał o jego chorobie, zatrzymał się przez dwa dni w miejscu pobytu.

Jezus zachowuje się tak jakby nie rozumiał dobrze o co chodziło Marii. Jest to próba wiary dla tych, którzy oczekują Jego interwencji. Wiara czysta może ukazać się tylko jeśli jest poddana próbie.

To znaczy w Zajordanii (10,40), czyli dobry jeden dzień drogi.

⁷ Dopiero potem powiedział do swoich uczniów: «Chodźmy znów do Judei!»

¹⁷ Kiedy Jezus tam przybył, zastał Łazarza już do czterech dni spoczywającego w grobie.

²⁰ Kiedy zaś Marta dowiedziała się, że Jezus nadchodzi, wyszła Mu na spotkanie. Maria zaś siedziała w domu.

Od Łukasza dowiadujemy się że Marta jest bardziej aktywną z dwóch sióstr. Jan daje do zrozumienia, że jej dążenie do Jezusa jest silniejsze niż żaloba, która powstrzymałaby ją w domu. Dlatego to ona będzie pierwszą i główną Jego rozmówczynią.

²¹ Marta rzekła do Jezusa: «Panie, gdybyś tu był, mój brat by nie umarł.

²² Lecz i teraz wiem, że Bóg da Ci wszystko, o cokolwiek byś prosił Boga».

To akt nadziei: każda modlitwa Jezusa może jeszcze zostać wysłuchana przez Boga. Czego oczekuje Marta? Także ona nie wie dokładnie czego, trochę podobnie jak Maryja w Kanie (2,3-4). Lecz przed Jezusem jej wiara nie stawia warunków. Dla Niego wszystko jest możliwe. Modlitwa Kościoła zaprasza do takiej samej postawy wewnętrznej; wierzący są wysłuchani ponad to o co proszą.

[s.3] ²³ Rzekł do niej Jezus: «Brat twój zmartwychwstanie».

J 2:19 Jezus dał im taką odpowiedź: «Zburzcie tę świątynię, a Ja w trzech dniach wzniosę ją na nowo».

²⁴ Rzekła Marta do Niego: «Wiem, że zmartwychwstanie w czasie zmartwychwstania w dniu ostatecznym».

J 6:39 Jest wolą Tego, który Mię posłał, abym ze wszystkiego, co Mi dał, niczego nie stracił, ale żebym to wskrzesił w dniu ostatecznym.

²⁵ Rzekł do niej Jezus: «Ja jestem zmartwychwstaniem i życiem. Kto we Mnie wierzy, choćby i umarł, żyć będzie.

Mt 22:23 W owym dniu przyszli do Niego saduceusze, którzy twierdzą, że nie ma zmartwychwstania, i zagadnęli go...

J 14:6 Odpowiedział mu Jezus: «Ja jestem drogą i prawdą, i życiem. Nikt nie przychodzi do Ojca inaczej jak tylko przeze Mnie.

J 5:20 Wiemy także, że Syn Boży przyszedł i obdarzył nas zdolnością rozumu, abyśmy poznawali Prawdziwego. Jesteśmy w prawdziwym Bogu, w Synu Jego, Jezusie Chrystusie. On zaś jest prawdziwym Bogiem i Życiem wiecznym.

²⁶ **Każdy, kto żyje i wierzy we Mnie, nie umrze na wieki. Wierzysz w to?»**

J 5:24 Zaprawdę, zaprawdę, powiadam wam: Kto słucha słowa mego i wierzy w Tego, który Mnie posłał, ma życie wieczne i nie idzie na sąd, lecz ze śmierci przeszedł do życia.

1J 3:14 My wiemy, że przeszliśmy ze śmierci do życia, bo miłujemy braci, kto zaś nie miłuje, trwa w śmierci.

²⁷ Odpowiedziała Mu: «Tak, Panie! Ja mocno wierzę, żeś Ty jest Mesjasz, Syn Boży, który miał przyjść na świat».

J 1:9 Była światłość prawdziwa, która oświeca każdego człowieka, gdy na świat przychodzi. 10 Na świecie było Słowo, a świat stał się przez Nie, lecz świat Go nie poznał.

Mt 16:16 Odpowiedział Szymon Piotr: «Ty jesteś Mesjasz, Syn Boga żywego».

J 6:14 A kiedy ci ludzie spostrzegli, jaki cud uczynił Jezus, mówili: «Ten prawdziwie jest prorokiem, który miał przyjść na świat».

³³ **Gdy więc Jezus ujrzał jak płakała ona i Żydzi, którzy razem z nią przyszli, wzruszył się w duchu, rozrzewnił i zapytał: «Gdzieście go położyli?»**

J 13:21 To powiedziawszy Jezus doznał głębokiego wzruszenia i tak oświadczył: «Zaprawdę, zaprawdę, powiadam wam: Jeden z was Mnie zdradzi».

³⁴ **Odpowiedzieli Mu: «Panie, chodź i zobacz!».**

J 1:46 Rzekł do niego Natanael: «Czyż może być co dobrego z Nazaretu?» Odpowiedział mu Filip: «Chodź i zobacz!»

³⁵ **Jezus zapłakał.**

Łk 19:41 Gdy był już blisko, na widok miasta zapłakał nad nim

³⁶ **A Żydzi rzekli: «Oto jak go miłował!»**